

магістерських робіт; уможливило якісне проведення масових науково-практичних заходів (конференцій, круглих столів тощо), присвячених творчій діяльності тих чи інших педагогів та освітніх діячів. Водночас він ознайомлює дослідників із фондом ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, а саме: із педагогічними джерелами.

Отже, аналіз інформаційно-бібліографічного ресурсу в електронній формі «Видатні педагоги України та світу» ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського дає підстави стверджувати, що він являє собою джерело розвитку педагогічного біографічного знання, бо передусім забезпечує популяризацію творчої спадщини відомих педагогів, освітян минулого на основі кооперації зусиль історико-педагогічної науки та галузевої біографістики, є доступним для вітчизняних і зарубіжних користувачів, при цьому може постійно поповнюватися. Водночас ресурс потребує подальшого оновлення в руслі нових здобутків історико-педагогічних, історичних та біографічних студій, новітніх інформаційних технологій, зарубіжного досвіду, що забезпечить у перспективі комплексне, глибоке й багатогранне висвітлення життя та діяльності педагогів, освітніх діячів у науково-педагогічному просторі зокрема й культурному взагалі, їхнього внеску в розвиток національної освіти та педагогічної науки.

Література

1. Попик В. І. Проблеми розвитку біографічних досліджень та формування вітчизняних біобібліографічних інформаційних ресурсів / В. І. Попик // Українська біографістика = Biographistica Ucrainica : зб. наук. пр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т біогр. дослідж. – Київ, 2005. – Вип. 3. – С. 15–27.

2. Рогова П. І. Формування всеукраїнського галузевого інформаційного ресурсу на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: стан і шляхи розвитку / Рогова П. І. // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – Київ : Пед. думка, 2010. – Вип. 2. : Всеукраїнський інформаційний ресурс з питань психолого-педагогічної науки і освіти: сучасний стан та шляхи розвитку. – С. 10–27.

УДК 01:027.7

ВИКОРИСТАННЯ РЕФЕНС-МЕНЕДЖЕРІВ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ БІБЛІОТЕКИ УНІВЕРСИТЕТУ

Бондаренко Анна Олексіївна.

завідувач відділом № 2 факультету ветеринарної медицини,

Стрельченко Тетяна Петрівна

завідувач відділом № 3 біолого-технологічного факультету,

Наукова бібліотека,

Білоцерківський національний аграрний університет,

м. Біла Церква, Україна

Невід'ємною частиною наукової діяльності є робота з текстами наукових статей, доповідей, монографій та інших наукових публікацій, виданих як традиційним способом на папері, так і в електронному вигляді (так званий електронний ресурс). Робота з документами в електронному вигляді дає ряд додаткових можливостей, як, наприклад, автоматизація пошуку інформації та її систематизація.

У процесі наукової роботи та підготовки власних публікацій дослідник стикається з такими завданнями, як створення колекцій публікацій,

систематизація та складання їх бібліографічного опису; створення коротких рефератів, анотацій і позначок при аналізі результатів, викладених в наукових публікаціях. При написанні власних наукових робіт перед вченим постає завдання цитування раніше відомих результатів і складання переліків посилань. Велику допомогу в цьому надають програми referent manager EndNot, Zotero, BibTeX, Mendeley. Одним з інструментів, що дозволяє автоматизувати рішення зазначених завдань, є система Mendeley.

Mendeley – це reference manager, що використовується для управління, спільного використання, читання, коментування та цитування наукових документів. Mendeley має підключення до міжнародної соціальної мережі вчених, тому це також дослідницька мережа для управління документами онлайн, відстеження дослідницьких тенденцій та статистики, та для встановлення контактів із дослідниками зі спільними інтересами. Наразі в Mendeley зреєстровано понад 3 млн. користувачів, які опублікували більш як 400 млн унікальних статей.

Проект Mendeley засновано в листопаді 2007 року в Лондоні. Перша публічна бета-версія з'явилася в серпні 2008 року. Розробниками програми є наукові співробітники різних вузів. До інвесторів цього стартапу належать колишній керівник Last.fm, колишній розробник Skype, співробітники Warner Music Group, а також вчені з Кембриджа та університету Джона Хопкінса.

Mendeley отримав винагороди European Start-up of the Year 2009 від сайту plugg.eu і Best Social Innovation Which Benefits Society 2009 від сайту [TechCrunch](http://TechCrunch.com).

Для отримання доступу до використання програми, необхідно створити обліковий запис (акаунт) на сайті соціальної мережі Mendeley <http://www.mendeley.com>. і користуватись наступними перевагами:

1. Mendeley – безкоштовний менеджер посилань.

Безкоштовна версія повністю сумісна з Windows Word 2003, 2007, 2010; Mac Word 2008, 2011; OpenOffice 3.2; BibTeX.

Після інсталяції Mendeley Ви можете в 3 кліки встановити Word Plugin і вставляти посилання не покидаючи текстовий процесор. Виберіть один із тисячі доступних стилів оформлення бібліографії чи створіть свій стиль.

Ви можете вибрати стиль і формат відображення посилань (дужки, відступи та ін.) Пишіть статтю, вставляйте посилання, а підготовку списку літератури, в потрібному форматі довірте програмі.

2. Читайте, відмічайте, діліться з колегами.

В інтерфейсі Mendeley ви можете відкрити кілька файлів PDF і читати їх в окремих вікнах. Виділяйте важливі місця, додавайте анотації і помітки прямо в PDF файлах. Функція доступна для Windows, Mac, Linux.

Об'єднуйтеся з колегами в закриті групи і діліться своїми помітками. Кожного разу, коли ми залишаємо помітки в файлі, їх будуть бачити всі учасники групи. Всі ваші помітки можуть бути збережені в PDF файлах та роздруковані.

3. Організуйте свою бібліотеку. - експорт статей.

Провели пошук в Scopus, читаєте статтю на сайті журналу або новий номер журналу на платформі Science Direct – встановіть Web importer і додавайте джерела, які вас зацікавили в один клік. Якщо у вас зібралось уже багато PDF файлів, просто перетягніть папки з файлами у вікно Mendeley. Програма розпізнає ці статті і додасть їх у вашу бібліотеку.

Якщо ви раніше користувались іншою referens manager, Mendeley імпортує ваші колекції посилань з BibTeX, PIS, EndNote HTML файлів. Вкажіть

папки для збереження PDF і Mendeley буде відслідковувати появу нових файлів та додавати їх в базу.

4. Організуйте свою бібліотеку зручності.

Mendeley допоможе вам організувати базу статей з допомогою каталога папок і використання тегів. Коли додається новий PDF файл, Mendeley сканує його і завантажує повну інформацію про статтю з бібліографічної бази даних, після чого ваші документи легко відсортувати.

Mendeley полегшить пошук статей в бібліотеці, показуючи результати пошуку по мірі введення запиту. Вам більше не потрібно пригадувати назви PDF, файл легко знайти в бібліотеці за відповідними полями (ім. автора, назва статті, видавник, назва журналу та ін..)

5. Працюйте разом з колегами.

Створюйте відкриту чи закриту групу в Mendeley і запрошуйте в неї колег по дослідному проекту. Всі члени групи бачать на стрічці новин ті статті і папки, які ви додасте. Слідкуйте за додаванням ваших колег; додавайте нові статті; коментуйте і приймайте участь в обговоренні.

Якщо ви читаете нову статтю і хочете, щоб ваш колега не пропустив важливий висновок – виділіть фрагменти тексту і додайте анотацію – їх побачить кожний учасник групи.

6. Зручності користування.

Ви можете отримати доступ до особистої бібліотеки посилань:

-з будь-яких комп'ютерів, де встановлена програма Mendeley з вашим аккаунтом (дома, на роботі, в лабораторії та ін.)

-без обмежень операційних систем (Windows, Mac, Linux.)

-через онлайн-версію (доступно з будь-якого комп'ютеру, не потребує установки програми). Вам безкоштовно доступно 2Gb збереження файлів.

-з iPhone, iPad (можна зберігати вибрані файли і тримати їх під рукою).

7. Пошук нових статей, ідей, колег.

Проведіть пошук і дозвольте Mendeley додати знайдені статті у вашу бібліотеку, а також скачати PDF доступних статей. Вступайте в групи за інтересами, приймайте участь в дискусіях, відслідковуйте нові статті, які читають і обговорюють ваші зарубіжні колеги.

Створіть і заповніть свій профіль. Додайте до нього список ваших публікацій і зарубіжні колеги з великою ймовірністю процитують вашу роботу.

Загальний алгоритм використання системи Mendeley. Реєструємося, викачуємо софт, встановлюємо плагіни. Створюємо потрібні папки (наприклад «Курсова» «Диплом» «Науковий звіт» і т.п.) за бажанням. Шукаємо необхідну літературу в пошуку і перетягуємо потрібні картки в свою папку. Якщо щось не знайшлося в Mendeley, шукаємо в гуглі або де-небудь ще, відкриваємо збережені файли BibTeX і додаємо в свою папку. Перевіряємо коректність знайдених карток. Якщо ніде не знайшлося нічого – створюємо нову картку і заповнюємо вручну, за бажанням / необхідності прикріплюємо файл самої статті. Відкриваємо текст нашої майбутньої роботи в MS Word / Open Office і додаємо посилання в потрібних місцях, вибираємо шаблон форматування списку і додаємо в кінці документа список джерел. Уважно переглядаємо отриманий список джерел. Якщо щось пішло не так редагуємо картки джерел, або редагуємо / викидаємо шаблон і шукаємо / пишемо новий. Встановивши десктопну версію або зайшовши в свій аккаунт через браузер, ви можете користуватися пошуком по базі вже створених карток. Правда з російськомовними виданнями пошук практично не працює, але зарубіжну літературу знаходить майже завжди, і вносити її вручну доводиться рідко.

Як правило одні і ті ж джерела можуть використовувати в різних статтях, в дисертації, науковому звіті тощо. Одним разом додавши її до свого профілю ви будете отримувати посилання на неї в кілька кліків миші.

Mendeley як помічник при літературному пошуку. Крім того, що Mendeley дозволяє легко і швидко формувати списки літератури, він також допомагає в пошуку літератури, дозволяючи знаходити «схожі статті», а також знаходити інформацію за автором, за ключовими словами і т.д.

Mendeley дозволяє зберігати не тільки бібліографічні дані статей і їх анотації, а й прикріплювати pdf-файли з повним текстом. А також завантажувати повнотекстові версії тих статей, які інші учасники системи виклали у відкритий доступ.

Вивчити функціонал і інтерфейс системи можна за допомогою навчальних відео-роликів і добре написаної (правда англійською) допомоги.

Інші корисні можливості Mendeley. Наявність плагіна для Open Office.

- Можливість гнучкого налаштування багато чого крім стилів списків літератури (наприклад, порядок зберігання файлів на диску).

- Можливість інтеграції з аналогічними системами, в першу чергу Zotero.

- Можна зберігати картки власних публікацій та сподіватися, що інші користувачі системи знайдуть їх при пошуку за ключовими словами, використовуватимуть, посилатимуться на них і тим самим підвищать ваш індекс цитованості.

- Є версія Mendeley Desktop не тільки для Windows, але і для Linux і MacOS.

- Є мобільний додаток для iPhone.

Особливості. Програма Mendeley Desktop, заснована на Qt, має версії для операційних систем Windows, Mac OS і Linux.

Mendeley Web працює з усіма поширеними браузерами.

Автоматичний експорт метаданих з PDF-документів, розташованих на комп'ютері користувача.

Резервне копіювання та синхронізація цифрової бібліотеки з профілем Mendeley Web та іншими комп'ютерами.

Переглядач PDF з маркером (для виділення кольором) та повноекранним режимом перегляду.

Розумна фільтрація, теги та автоматичне перейменування PDF.

Імпорт документів та дослідницьких матеріалів з обраних сайтів у бібліотеку Mendeley Web через браузерний букмарклет.

Створення груп для обміну та колективної роботи.

Колективна робота з однодумцями-дослідниками та відстежування оновлень їх профілей.

Статистика перегляду матеріалів і сторінок авторів.

Статистика бібліотеки користувача.

Пошук однодумців за дослідницькими інтересами та географічним розташуванням.

Недоліки Mendeley. Пошук літератури не працює з російськомовними джерелами (потрібно вносити їх в ручну)

Навіть десктопна версія вимагає підключення до Інтернету. Офф-лайн режим не передбачений

Необхідно реєструватися, заводити свій аккаунт і працювати з ним

Якщо у вашому документі є посилання на 100 і більше джерел літератури і ви внесли правку (додали ще одне джерело, відкрили для редагування посилання), готуйтеся до невелике пригальмовування MS Word

Можливості безкоштовного аккаунта обмежені: обсяг зберігання повнотекстових версій статей, кількість робочих груп і кількість учасників групи. (Втім, якщо не прив'язувати pdf-файли до всіх статей, з якими працюєте, і більшу частину зберігати окремо, то це дозволяє вільно користуватися безкоштовним аккаунтом)

Може бути відсутня програма для Android й інших мобільних платформ

Отже, Mendeley – корисний referent manager для магістрантів, аспірантів, наукових працівників та й взагалі для будь-кого, хто займається науковою роботою. Витративши трохи часу на вивчення цієї системи можна заощадити купу нервів при роботі зі списками літератури. Особливо це актуально, коли в майже завершеному документі доводиться міняти місцями два підрозділи і складена вручну система нумерації посилань руйнується.

Література

1. Автоматизация создания и редактирования списков использованных источников с помощью Mendeley [Электронный ресурс] . – Режим доступа : <https://habrahabr.ru>. – Заглавие с экрана.

2. Инструкция по установке библиографического менеджера Mendeley и началу работы с ним [Электронный ресурс] . – Режим доступа : https://academics.hse.ru/data/2013/11/21/1334437694/Final%20Mendeley_for_single.pdf. – Заглавие с экрана.

3. Mendeley [Электронный ресурс] : краткое руководство . – Режим доступа : <http://www.elsevierscience.ru>. – Заглавие с экрана.

4. Mendeley [Electronic resource]. – Access Mode : <https://www.mendeley.com>. – Title from screen.

5. Mendeley [Electronic resource]. – Access Mode : <https://uk.wikipedia.org>. – Title from screen.

УДК 004:02

ВЕБ-ПОРТАЛ ДНПБ УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО ЯК ОСНОВА ІНТЕГРОВАНОЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОЛЯ ТА ШВИДКОГО ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЇ

Вараксіна Наталья Володимирівна,

*завідувач відділу науково-технічного забезпечення та впровадження
комп'ютерних технологій,*

*Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського,
м.Київ, Україна*

Інформаційне суспільство є сучасним етапом цивілізаційного розвитку людства, нові економічні форми якого будуються навколо глобальних мережових структур капіталу, управління та інформації, а доступ до технологічних умінь і знань, який здійснюється через такі мережі, сьогодні становить основу продуктивності та конкурентоспроможності. Це дає підставу науковцям характеризувати його як суспільство мережових структур (network society) [7]. Мережа Інтернет, як один з його технологічних засобів, обумовлює поширення й використання електронних ресурсів через веб-сайти.

Впровадження нових технологій в діяльність бібліотек формує сучасну інформаційну та телекомунікаційну інфраструктуру для надання на її основі